

Rob van het Groenewoud

Bij de kwartierstaat* van Alexander Rinnooy Kan - invloedrijkste Nederlander

Wanneer ik contact zoek met Alexander Rinnooy Kan na zijn uitspraak op de TV dat hij diamantbewerkers in zijn voorgeslacht heeft, ben ik er al bijna zeker van dat Rinnooy een late toevoeging moet zijn aan de Joodse familienaam Kan. Aangezien ook mijn schoonmoeders moeder van haar meisjesnaam Kan heette, ben ik natuurlijk extra geïnteresseerd.

In het verleden heb ik al eens contact gehad met Sal van Son over deze familienaam.

Het blijkt dat Alexander Rinnooy Kan behoort tot de Noord-Nederlandse familie Kan en daarmee een verre achterneef is van Sal van Son, en daarom ook een verre achterneef van de overleden cabaretier, Wim Kan.

Ik ontleen de volgende informatie aan: "Ik zeg nu, nu." Sal van Son, 1992. De oudste voorouder in de manlijke lijn kwam vanuit Wildau, een plaatsje ten zuid-oosten van Berlijn, via Amsterdam naar Leeuwarden. Deze Joseph Levie, woont in 1738 al 30 jaar bij de Dubbele Pijp (een nog steeds bestaande brug in Leeuwarden, zie afbeelding) met zijn vrouw en 5 kinderen. Joseph Levie was jarenlang een van de bestuurders van de joodse gemeente. Het ging de familie een tijd relatief goed, men werd hoog aangeslagen voor de belasting. Zijn kleinzoon, Elkan Isak Levie, neemt de naam Kan aan in 1812.

Hoogstwaarschijnlijk is de achternaam ontleend aan het huis "De Kanne", St. Jacobsstraat 1, waar de familie lange tijd heeft gewoond en dat voordien toebehoorde aan de chirurgijn Claes Kanne. Tot zover, Sal van Son.

Barendson Kan, kleinzoon van Elkan Isak Levie Kan, gaat naar Amsterdam om daar in 1839 te trouwen met Marianne Mozes Anschitz. Drie generaties Kan wonen achtereenvolgens in de Batavierstraat (zie afbeelding), een smalle straat, met nog smalere stegen en veel krotten en onbewoonbaar verklaarde woningen. Het gaat de familie duidelijk even niet 'voor de wind'.

Alexander Kan, kleinzoon van Barendson, trouwt in 1910 'gemengd' (NI x PI), wat niet goed valt bij de familie. De ouders van Alexander blijven demonstratief weg bij dit huwelijk met Rebecca Clara Vieijra. Misschien is dat een reden waarom Alexander afstand neemt van het joodse geloof. Op zijn gezinskaart (GAA, Overgenomen Delen, 1930, 179-

19) is de godsdienst "NI" doorgehaald en veranderd in: "Geen".

Alexander overlijdt op de jeugdige leeftijd van 28 jaar. Hij laat zijn vrouw achter met drie, zeer jonge kinderen, waaronder Alfred Kan, de vader van Alexander Rinnooy Kan, die in 1913 is geboren in de Toldwarsstraat in de Amsterdamse Pijp, een buurt waar veel Joden naartoe verhuizen om de armoede de rug toe te keren.

Rebecca hertrouwt met Hendricus Rinnooy, afkomstig van een West-Fries protestants geslacht. Alfred Kan, voegt in 1947 de familienaam van zijn stiefvader, Hendricus Rinnooy, toe aan zijn eigen familienaam. Hij trouwt in 1948 met de Engelse Eleonor Francis Goodrich. Op 5 oktober 1949 wordt in Den Haag Alexander (Alexander Hendrik George) Rinnooy Kan geboren.

Ik heb inderdaad bij mijn onderzoekje een enkele diamantbewerker aangetroffen in het voorgeslacht van Alexander Rinnooy Kan, maar venters en schoenmakers waren overduidelijk in de meerderheid.

* Eigenlijk betreft het hier de kwartierstaat van de vader van Alexander, Alfred Kan, de Joodse voorouders van Alexander.

IV/8 Barendson KAN venter * Leeuwarden 17.07.1815 o. Amsterdam 03.10.1892	IV/9 Marianne Mozes ANSCHITZ - * Amsterdam 12.08.1814 o. Amsterdam 28.09.1881	IV/10 Alexander Israel Lazarus v. COEVERDEN boekbinder * Smilde 21.12.1810 o. Smilde 08.08.1871	IV/11 Martha Jozef BLOEMENDAL - * Smilde 1815	IV/12 Baruch Mordechaj VIEIJRA koopman * Leiden 24.09.1809 o. Enkhuizen 09.12.1874	IV/13 Sippora Mozes MELLO - * Amsterdam 31.12.1806 o. Amsterdam 23.10.1882	IV/14 Micael PIMENTEL diamantslijper * Amsterdam 1811	IV/15 Clärchen MOZES - * Hamburg 1806
∞ Amsterdam 22.05.1839		∞ Smilde 10.03.1838		∞ Amsterdam 11.11.1835		∞ Amsterdam 27.11.1833	
III/4 Andries KAN schoenmaker * Amsterdam 25.01.1857 o. Amsterdam 27.11.1928		III/5 Leentje van COEVERDEN - * Smilde 02.04.1854 o. Amsterdam 03.05.1924		III/6 David VIEIJRA schijvenschuuder * Enkhuizen 06.11.1842 o. Amsterdam 28.12.1920		III/7 Rebecca PIMENTEL - * Amsterdam 27.03.1840 o. Amsterdam 10.12.1912	
∞ Amsterdam 26.11.1884				∞ Enkhuizen 30.11.1865			
II/2 Alexander KAN boekhouder * Amsterdam 28.06.1887 o. Zandvoort 26.05.1916				II/3 Rebecca Clara VIEIJRA - * Amsterdam 18.10.1884 o. 27.04.1981			
∞ Amsterdam 18.05.1910							
I/1 Alfred (RINNOOY) KAN * Amsterdam 16.06.1913, o. Brummen 20.09.2003 ∞ DEN HAAG 05.04.1948 met Eleonor Francis GOODRICH, ouders van: Alexander Hendrik George RINNOOY KAN, * Den Haag 05.10.1949 wiskundige, lid D66, promotie UvA, hoogleraar EUR, rector-magnificus EUR, voorzitter VNO/NCW, bestuurder ING Groep, voorzitter cie omroepbestel, voorzitter SER							